

på alle de problemer, regler og papirer, som vælttes i hovedet på de selvstændige fra de offentlige myndigheders side, kan dræbe troen på og lysten til det at blive selvstændig.

Når de unge bliver klar over, at selvstændige i dagens Danmark er jaget vildt for miljømyndighederne, Arbejdsdirektoratet, skattevæsenet, moms-væsenet, ATP-væsenet og Danmarks Statistik, hvis de bare får alt det at vide og får alle problemerne i hovedet, så dræber man lysten og troen helt.

Det er meget vigtigt, at man i den oplysnings-kampagne og handlingsplan, der sættes i gang, lægger vægt på de positive ting, som måske er mindre konkrete, men som er der: det, at man som selvstændig er sin egen herre og har friheden og mulighederne. Der er ikke altid den store tryghed; indkomsten kan svinge, men mulighederne og spændingen er der. Så kan man jo minde om, at det tryghedssamfund, vi har, er vældig tæt på at være kedeligt. Fra det trygge til det kedelige er der ikke langt.

De 59 tiltag ridser ganske pænt i lakken; det er vi med på. Men det grundlæggende problem er jo ikke manglende oplysning om tilværelsen som selvstændig. Problemet er dybest set heller ikke, at de unges holdning til en tilværelse som selvstændig ikke er tilstrækkelig positiv. Det viser den nævnte undersøgelse også.

Problemet ligger gemt i spørgsmålet, hvorfor de unge ikke har en særlig stor tro på det at blive selvstændig. Problemet ligger jo i selve det socialdemokratiske, formynneriske, lighedsmageriske og kollektive »du skal ikke tro, at du er noget«-samfund og »du skal i hvert fald ikke tro, at du er bedre end andre«-samfund. Det er dybest set her, årsagen ligger til, at vi har så få selvstændige, og så er det ikke nok med handlingsplaner på undervisningsområdet; det er kun et skridt på vejen.

Men holdningsændringer hænger også sammen med ændringer af systemet. Vi så det i 1980'erne under den borgerlige regering, hvor vi jo egentlig ikke ændrede den danske befolknings holdning, selv om det i pressen blev udlagt sådan, at nu var danskerne pludselig blevet tyskere eller japanere, fordi de var begyndt at spare op og lade være med at gældsætte sig. Det skyldtes jo ikke en holdningsændring; det skyldtes først og fremmest en ændring af skattesystemet og dernæst, at vi fik inflationen bragt ned, oven i købet under det tyske niveau. Så kunne det pludselig betale sig at spare op, og så kunne det pludselig ikke mere betale sig at

gældsætte sig så meget. Og tænk, så handlede danskerne fornuftigt og begyndte at spare op og lade være med at gældsætte sig så meget! Men det skyldtes dybest set ikke nogen holdningsændring.

Hvis det her virkelig skal blive en succes, skal vi derfor have fat i hele velfærdssystemet og navnlig de negative sider af det, sådan at det også økonomisk kan betale sig at være selvstændig. Så kommer vikingeånden frem.

I øjeblikket får de unge jo i høj grad afløb ikke ved at være økonomisk selvstændige, men ved at tage, jeg havde nær sagt sociale og kulturelle initiativer, som ministeren beskriver det, og disse går jo ofte ud på meget kreativ tænkning med hensyn til at hive penge ud af statskassen og kommunekasserne, og det er jo en lidt trist måde at være selvstændig og kreativ på.

Nej, skal der ændres på det her, så skal der ændres på systemet, og så skal der ændres på det forhold, at de selvstændige bliver plukket i skat og generet på alle mulige måder af offentlige instanser, hvor der alt for ofte sidder små-røde og halvdøde misundelige kontorchefer, der ikke kan tåle, at der er nogle selvstændige, der kører rundt i store biler. Det er bl.a. det, der skal ændres, og det betyder også en holdningsændring i dele af den offentlige administration.

Ministeren taler pænt om selvstændighed, ansvar og initiativ, og det er godt, og det er konservativ politik – fint! Men mon ikke det ville hjælpe en hel del mere, hvis man ude i samfundet virkelig belønnede selvstændighed, ansvar og initiativ i stedet for at dræbe det med et kvælende socialt tilskudssystem, der ofte – også mod deres vilje – holder folk fanget i en passiv rolle som modtagere, fordi det for mange mennesker ikke kan betale sig at gøre en indsats selv, fordi de bliver straffet økonomisk, i hvert fald hvis det foregår på lovlig vis.

Fremmer man selvstændigheden i skolesystemet, når der er masser af positive vibrationer omkring gruppearbejde og negative vibrationer omkring den enkeltes præstation? Nej, det gør man ikke; man fremmer det ved at være positiv over for den enkeltes præstation. Det fremmer selvstændigheden. Og hvis man mener det med selvstændighed og ansvar alvorligt, så skal der altså i højere grad i skolesystemet – i hvert fald i dele af det – være positive vibrationer omkring sådan noget som lektier, hvor man jo sidder for sig selv og skal prøve, om man nu kan stoffet. Det er noget af det, der oparbejder selvstændigheden, og så skal det ikke hedde sig, at lektier er